

Hvem gifter innvandrere i Norge seg med?

Ekteskapsmønstrene viser at Norge blir et stadig mer flerkulturelt samfunn, og at det er tydelige sammenhenger mellom ekteskap og migrasjon. Hvert år inngås det flere ekteskap mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en innvandrer enn mellom to med innvandrerbakgrunn. Det er også store forskjeller i ekteskapsmønstre i ulike innvandrergrupper.

I denne artikkelen skal vi se nærmere på ekteskapsmønstre i innvandrerbefolkningen i Norge. Dette er et tema som er aktuelt i dagens offentlige debatt. Debatten er både knyttet til forslag om ny utlendingslov (NOU 2004), underholdskrav og eventuell aldersgrense ved ekteskapsinngåelser over grensene (her omtalt som transnasjonale ekteskapsinngåelser). Temaet aktualiseres også stadig av debatten om at mange innvandrergrupper gifter seg med personer med samme landbakgrunn som dem selv og at de i stor grad inngår ekteskap med personer som er bosatt i utlandet ved inngåelsen (HRS 2005 og 2006). Det argumenteres blant annet med at dette er negativt for de enkelte innvandrergruppens integrasjon. Videre går debatten rundt grad av frivillighet eller tvang i ekteskapsinngåelsene og arrangerte ekteskap (se bl.a. Raja 2005, Wikan 2005 og Bredal 2006). Denne artikkelen tar ikke opp alle disse debattene, men som et bakteppe for dem vil vi gi en kort beskrivelse av ekteskapsmønstre i noen av de største ikke-vestlige innvandrergruppene i Norge.

Stadig flere ekteskapsinngåelser involverer personer med innvandrerbakgrunn

Flere og flere ekteskap som blir registrert inngått i Norge, involverer en eller to personer med innvandrerbakgrunn (jamfør figur 1). I 2004 ble det inngått totalt over 24 000 ekteskap der enten mannen eller kvinnen var bosatt i Norge. Om lag 7 av 10 av ekteskapene ble inngått mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, mens i 3 av 10 inngåelser var det involvert en eller to personer med innvandrerbakgrunn. 13,5 prosent av ekteskapene ble inngått mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og en kvinne med innvandrerbakgrunn, og 7 prosent av inngåelsene var mellom en kvinne uten og en mann med innvandrerbakgrunn. I alt ble det inngått 2 600 ekteskap mellom to innvandrere i 2004, noe som utgjorde i underkant av 11 prosent av alle ekteskapsinngåelser.

Om vi sammenligner tilbake til 1990, ble det den gang inngått i alt 21 900 ekteskap – noen færre enn i 2004. Av disse ekteskapene ble 84 prosent inngått mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, mens 6 prosent var menn uten innvandrerbakgrunn som fant seg en ektefelle med innvandrerbakgrunn, og om lag like mange kvinner uten innvandrerbakgrunn gjorde det samme. I 1990 utgjorde ekteskapsinngåelsene mellom to innvandrere i overkant av 4 prosent av alle ekteskapsinngåelser (Lie 2004a). Det har altså vært stor vekst i andel ekteskap inngått mellom to innvandrere – og mellom mann *uten* innvandrerbakgrunn og innvandrerkvinn, mens det har vært begrenset vekst i antallet kvinner *uten* innvandrerbakgrunn som har giftet seg med innvandrer-menn.

Gunnlaug Daugstad

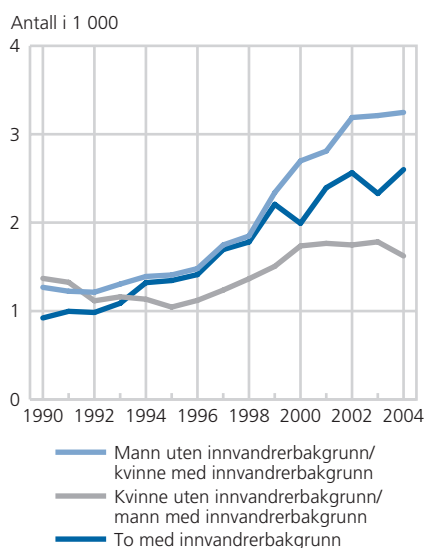
Datagrunnlag

Artikkelen er utarbeidet på grunnlag av data fra folkeregisterbasert statistikk om registrerte ekteskapsinngåelser. Artikkelen baserer seg på en rapport om ekteskapsmønstre og familieinnvandring i det flerkulturelle Norge, som er under utarbeiding på oppdrag av Arbeids- og inkluderingsdepartementet (Daugstad, kommende). Ellers henvises det til Lie 2004a, b og c, og Østby 2004.

I artikkelen defineres *innvandrerbefolkningen* som personer som har to utenlandsfødte foreldre. Dette omfatter både personer som har innvandret selv (førstegenerasjonsinnvandrere) og personer som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre (også kalt etterkommere). *Landbakgrunn* er personens eget eller mors ellers fars fødeland.

Gunnlaug Daugstad er rådgiver og koordinator for innvandrerrelatert statistikk i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for leveårsstatistikk. (gunnlaug.daugstad@ssb.no).

Figur 1. Ekteskapsinngåelser, etter ektefelleens innvandringsbakgrunn, 1990-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Endogami og eksogami

Begrepsparet beskriver slektsgruppers tendens til å gifte seg innad (endogami) eller ut av (eksogami) slektsgruppen (Hylland Eriksen 1993:100). I denne artikkelen brukes begrepsparet til å beskrive innvandrergruppers tendens til å gifte seg med personer med samme landbakgrunn (endogame) og grupperes tendens til å gifte seg med personer med annen landbakgrunn enn sin egen (eksogame).

Vi må huske på at det ikke er samme pardannelsesmønstre i hele befolkningen. Ved utelukkende å se på ekteskapsinngåelser, får vi bare med oss deler av den reelle pardannelsen. Samboerskap er langt mer vanlig blant personer uten innvandrerbakgrunn og nordiske innvandrere enn blant innvandrere fra ikke-vestlige land. Dette skyldes trolig både kulturelle og religiøse preferanser/føringer, men det kan også ha sammenheng med regelverket for oppholdstillatelse i Norge, i de tilfellene den ene parten ikke er bosatt i Norge. Vi har imidlertid ikke datagrunnlag som er tilstrekkelig for å kunne sammenligne samboerskap i innvandrerbefolkningen og i befolkningen (se Daugstad, kommende).

Mange vestlige innvandrere gift med personer uten innvandrerbakgrunn ...

Ekteskapsmønstrene blant innvandrere med bakgrunn fra vestlige land og ikke-vestlige land er ganske forskjellige. Mens et fåtall av de ikke-vestlige innvandrerne inngår ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn, velger et klart flertall av de vestlige innvandrerne ektefelle med norsk landbakgrunn. I tillegg lever mange i samboerskap. Hele 69 prosent av menn og 77 prosent av kvinner fra vestlige land som giftet seg i 2004, fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Om vi ser nærmere på ekteskapsinngåelser for enkelte landgrupper bosatt i Norge, ser vi at det er store variasjoner mellom de ulike landgruppene og mellom kjønn (figur 2). Personer med norsk landbakgrunn gifter seg i stor grad endogamt. I 2004 inngikk 84 prosent av alle menn uten innvandrerbakgrunn ekteskap med kvinner med samme bakgrunn, og 91 prosent av kvinnene inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. Blant menn og kvinner med bakgrunn fra USA, var det i 2004 drøyt 4 av 5 som inngikk ekteskap med person uten innvandrerbakgrunn. Fra de andre vesteuropeiske landene var det noen flere kvinner enn menn som valgte en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, med unntak av menn med bakgrunn fra Storbritannia, som i større grad enn britiske kvinner valgte ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

... mens mange ikke-vestlige innvandrergrupper er mer endogame

Thailandske, filippinske og russiske kvinner valgte i like stor (og større) grad som kvinner med bakgrunn fra vestlige land, en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Henholdsvis 91, 87 og 86 prosent som inngikk ekteskap i 2004, inngikk ekteskap med en mann med norsk landbakgrunn. Menn fra disse landene inngikk i mye mindre grad ekteskap med kvinne uten innvandrerbakgrunn (figur 2).

Fra andre ikke-vestlige land er det flere menn som inngikk ekteskap med kvinne uten innvandrerbakgrunn. 4 av 10 menn med bakgrunn fra Tyrkia og 3 av 10 menn med bakgrunn fra Marokko inngikk ekteskap med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Henholdsvis 10 og 17 prosent av kvinnene med samme landbakgrunn giftet seg med mann uten innvandrerbakgrunn. 2 av 10 menn med bakgrunn fra Irak valgte også en ektefelle med norsk landbakgrunn, mot bare 3 prosent av kvinnene med samme bakgrunn.

Det er en noe mer lik andel for dem fra India og Iran, der om lag 2 av 10 menn og kvinner fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Fra andre innvandrergrupper er andelen som inngikk ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn, svært lav. Både blant personer med bakgrunn fra Pakistan,

Somalia, Sri Lanka og menn fra Vietnam er det en lav andel som gifter seg med en partner uten innvandrerbakgrunn. Andelen som fant ektefelle med norsk landbakgrunn var mye høyere for vietnamesiske kvinner (23 prosent) enn menn (1 prosent).

Mange ikke-vestlige innvandrere finner ektefelle i utlandet

Vi skal nå se nærmere på ekteskapsinngåelser i perioden 1996-2004 blant noen utvalgte ikke-vestlige innvandrergrupper som var registrert bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen (se tabell 1). Vi skal se at det er store forskjeller i ekteskapsmønstre, og at det er flere menn enn kvinner som har inngått ekteskap i de fleste gruppene, med noen unntak. Hvor mange som finner ektefelle i Norge med samme landbakgrunn, må sees i sammenheng med preferanser for ektefelle og potensielle ugifte personer med samme bakgrunn som er bosatt i Norge. Dersom det ikke er mange ugifte personer med samme bakgrunn i passende alder i Norge, er det vanskelig å finne ektefelle innenfor egen gruppe i Norge, om det er det ønskelige. I de fleste gruppene er det menn som i størst grad inngår ekteskap med en person som ikke var registrert bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen (transnasjonale ekteskapsinngåelser).

Tre av fire med pakistansk bakgrunn finner ektefelle i utlandet

Blant personer med pakistansk bakgrunn bosatt i Norge, ser det ut til å være relativt sterke tradisjoner for å gifte seg med en ektefelle med pakistansk bakgrunn (se tabell 1). Blant kvinner med bakgrunn fra Pakistan ble det inngått 1 327 ekteskap i perioden 1996-2004. Av disse ekteskapsinngåelsene var 2 prosent ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn, og 1 prosent var ekteskap med mann med annen utenlandsk bakgrunn bosatt i Norge. I 22 prosent av inngåelsene hadde mannen pakistansk bakgrunn, og var allerede bosatt i Norge. I hele 75 prosent av inngåelsene var mannen bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen.

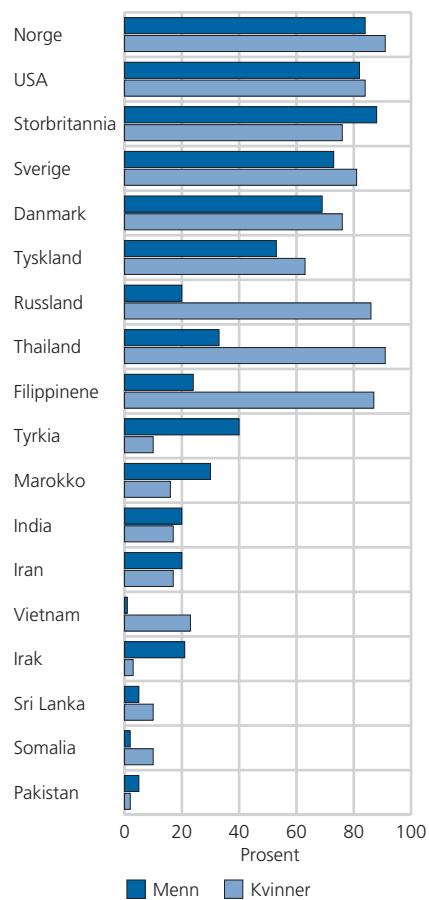
Ser vi på ekteskapsinngåelsene til bosatte menn med pakistansk bakgrunn, har det i samme periode vært inngått noe flere ekteskap enn blant kvinner. Av 1 600 ekteskapsinngåelser var 3 prosent med kvinne uten innvandrerbakgrunn, og 3 prosent av ekteskapene ble inngått med kvinne med annen landbakgrunn. 18 prosent giftet seg med pakistansk kvinne bosatt i Norge, mens 76 prosent av inngåelsene gjaldt kvinner bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen.

Både kvinner og menn med bakgrunn fra Pakistan ser i stor grad ut til å foretrekke ektefelle med samme landbakgrunn som dem selv. Av de ektefellene som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, hadde 52 prosent pakistansk statsborgerskap og 44 prosent ukjent statsborgerskap (se mer utfyllende om dette i Daugstad, under utgivelse 2006). Trolig har flertallet av de ikke-bosatte ektefellene som vi ikke kjenner statsborgerskapet til, egentlig pakistansk statsborgerskap, om det ikke er svært systematiske forskjeller i ukjentandelen.

Flere med tyrkisk bakgrunn gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn

Personer med bakgrunn fra Tyrkia gifter seg i likhet med de med bakgrunn fra Pakistan, i stor grad med personer med samme landbakgrunn. Likevel er det flere som finner ektefelle uten innvandrerbakgrunn. I perioden 1996-2004 inngikk 934 bosatte menn med bakgrunn fra Tyrkia ekteskap. Av disse var 10 prosent av ekteskapene med kvinne uten innvandrerbakgrunn. 10 prosent

Figur 2. Ekteskapsinngåelser, etter enkeltland og kjønn. Prosent som giftet seg med person uten innvandrerbakgrunn. 2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

inngikk ekteskap med kvinne med samme landbakgrunn bosatt i Norge, og 76 prosent med kvinne bosatt i utlandet.

Også kvinner med tyrkisk bakgrunn inngår i større grad enn kvinner med pakistansk bakgrunn, ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. I perioden 1996-2004 inngikk 6 prosent av de tyrkiske kvinnene ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. 77 prosent av ekteskapene ble inngått med mann bosatt i utlandet. Andelen som giftet seg med en partner bosatt i utlandet, var altså tre firedeler blant både kvinner og menn med bakgrunn i Pakistan og Tyrkia.

Mange innvandrere med bakgrunn fra Vietnam finner hverandre i Norge

Det ble også inngått flere ekteskap blant bosatte menn med bakgrunn fra Vietnam enn blant bosatte kvinner med samme bakgrunn i perioden 1996-2004. Flertallet av kvinnene fant seg ektefelle med samme landbakgrunn som allerede var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen (55 prosent). Av mennene var det 35 prosent som fant en kvinne med vietnamesisk bakgrunn, bosatt i

Norge, mens flertallet (63 prosent) fant ektefelle i utlandet. Sammen med dem fra Sri Lanka, er det blant innvandrere med bakgrunn i Vietnam at den klart største andelen finner ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge. I motsetning til innvandrere fra Pakistan og Tyrkia, er det blant de fra Vietnam flere kvinner enn menn som har funnet ektefelle uten innvandrerbakgrunn (11 mot 1 prosent).

Chilenske innvandrere er eksogame

I perioden 1996-2004 ble 3 av 10 med ekteskap som ble inngått av bosatte chilenerne, inngått med person uten innvandrerbakgrunn. Chilenerne er således den ikke-vestlige innvandrergruppen vi har sett på her, der både menn og kvinner i like stor grad (og i størst grad) velger ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Henholdsvis 50 og 44 prosent inngikk ekteskap med person som ikke var bosatt. Chilenerne velger i liten grad en med samme landbakgrunn som dem selv, bosatt i Norge, men mange valgte også ektefelle som ikke var bosatt ved inngåelsen.

Tabell 1. Andel bosatte personer med bakgrunn fra utvalgte ikke-vestlige land som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004, etter ektefellens landbakgrunn

Landbakgrunn	Kjønn	I alt	Prosent			
			Uten innvandrerbakgrunn bosatt i Norge	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen landbakgrunn bosatt i Norge	Ikke-bosatt
Pakistan	Menn	1600	3,3	18,4	2,6	75,8
	Kvinner	1327	1,7	22,0	1,4	75,0
Vietnam	Menn	1378	1,3	34,9	1,3	62,5
	Kvinner	868	11,3	55,2	4,0	29,5
Sri Lanka	Menn	1197	4,2	35,7	1,8	58,4
	Kvinner	661	5,4	64,0	0,9	29,7
Iran	Menn	1160	16,8	16,4	7,2	59,7
	Kvinner	505	19,4	36,8	11,7	32,1
Serbia og Montenegro	Menn	828	18,0	21,5	7,2	53,3
	Kvinner	489	10,8	35,2	8,2	45,8
Irak	Menn	965	18,5	12,7	7,7	61,0
	Kvinner	290	3,8	42,8	4,5	49,0
Bosnia-Hercegovina	Menn	685	10,5	35,8	6,7	47,0
	Kvinner	569	11,2	42,9	8,1	37,8
Tyrkia	Menn	934	10,3	11,5	3,2	75,1
	Kvinner	729	6,4	14,5	2,7	76,3
Marokko	Menn	607	16,3	7,7	4,9	70,8
	Kvinner	282	10,3	17,0	6,4	66,3
Filippinene	Menn	171	13,5	37,4	4,7	44,4
	Kvinner	685	65,3	9,6	7,2	18,0
Chile	Menn	432	29,9	13,4	6,7	50,0
	Kvinner	358	31,6	16,2	8,1	44,1
India	Menn	417	14,7	14,0	5,3	66,0
	Kvinner	316	14,6	20,9	7,9	56,6
Somalia	Menn	356	3,4	25,6	1,1	69,9
	Kvinner	258	7,0	34,9	5,4	52,7
Kina	Menn	220	10,5	18,6	8,6	62,3
	Kvinner	230	36,5	17,8	15,7	30,0
Thailand	Menn	49	20,4	12,2	6,1	61,2
	Kvinner	447	75,6	1,3	10,1	13,0

Mange iranske og irakiske menn giftet seg med kvinne uten innvandrerbakgrunn

Det ble inngått flere ekteskap mellom iranske og irakiske menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn enn i de andre asiatiske landgruppene vi har sett på her. Det er ikke overraskende, siden det er et relativt stort mannsoverskudd blant innvandrere med iransk og irakisk bakgrunn. I perioden 1996-2004 ble det inngått 179 ekteskap mellom en irakisk mann og en kvinne uten innvandrerbakgrunn, som tilsvarte 19 prosent av inngåelsene. Blant iranske menn ble det inngått 195 ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn, eller 17 prosent av inngåelsene. En like stor andel (19 prosent) av iranske kvinner inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn i samme periode.

Det er imidlertid grunn til å tro at det er ulike forklaringer på dette, og at det er forskjeller i mønstre og «prosess» mellom irakere og iranere. Blant iranere er det like høy andel kvinner som menn som giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn, mens vi ikke ser det samme blant irakiske kvinner. Irakere er en flyktninggruppe som har kort botid i Norge, og for disse er det kanskje mangel på kvinner med samme bakgrunn som gjør at de gifter seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn. Iranere er derimot en gruppe med lengre botid, og de har kommet langt mer inn i det norske samfunnet enn irakere har rukket å gjøre. Sammenlignet med de med pakistansk og tyrkisk bakgrunn som også har bodd lenge i Norge, har iranere et helt annerledes ekteskapsmønster.

Filippinske og thailandske kvinner er eksogame

Et helt motsatt ekteskapsmønster til de pakistanske, tyrkiske og vietnamesiske finner vi blant kvinner med bakgrunn fra Filippinene og Thailand. Tre av fire av ekteskapene som thailandske kvinner bosatt i Norge inngikk i perioden 1996-2004, var med mann uten innvandrerbakgrunn (338 av 447 ekteskapsinngåelser). Bare 1 prosent giftet seg med ektefelle med bakgrunn fra Thailand som var bosatt i Norge. Tilsvarende var 65 prosent av ekteskapsinngåelsene som filippinske kvinner inngikk i samme periode, med mann uten innvandrerbakgrunn. Noen flere filippinske kvinner enn de thailandske inngikk ekteskap med mann med samme bakgrunn bosatt i Norge (10 prosent).

Imidlertid er det her viktig å minne om at vi i tabell 1 kun ser på innvandrergrupper som var registrert bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Thailandske kvinner har i de senere årene utgjort den største gruppen av kvinner som inngikk såkalte transnasjonale ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. I løpet av 1996-2004 ble det inngått 3 000 transnasjonale ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner som var thailandske statsborgere. Antallet har økt for hvert år, og bare i 2004 ble det inngått 600 slike ekteskap. I samme periode ble det inngått 1 500 transnasjonale ekteskap mellom

kvinner som var filippinske statsborgere og menn uten innvandrerbakgrunn. Thailandske og filippinske kvinner utgjør altså to av de største enkeltgruppene av ikke-vestlige kvinner som inngår ekteskap i Norge, og thailandske kvinner ser ut til å være langt mer rendyrket i sitt mønster enn filippinske.

Få etterkommere er i gifteklar alder

Vi har hittil sett på både førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere under ett. Enkelte hevder at etterkommere i større grad enn førstegenerasjonsinnvandrere inngår transnasjonale ekteskap og ekteskap med personer med samme landbakgrunn som dem selv (se blant annet HRS 2005 og 2006). Imidlertid er fremdeles de fleste etterkommere svært unge, og få har giftet seg hittil. Flest etterkommere som nærmer seg gifteferdig alder har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam, men i de andre innvandrergroppene er det svært få. Per 1.1.2005 var 86 prosent av etterkommerne under 20 år, og det store flertallet er dermed ikke i en alder der ekteskapsinngåelse er vanlig.

Ekteskapsmønstre må sees også i sammenheng med *alderen* ved inngåelse av ekteskapet. Statistikken viser at de som er født i Norge gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere i samme alder. Det er for eksempel mange etterkommere med bakgrunn fra Pakistan, men få har giftet seg til nå. Etterkommerne fra Pakistan, både menn og kvinner, ser ut til å gifte seg noe senere enn førstegenerasjon. Blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan, er halvparten av alle kvinnene gifte når de er 21 år; for menn er denne alderen 24 år. For etterkommerne må vi opp i en alder på 25 år for kvinnene og 27 år for mennene for å finne at halvparten har giftet seg.

Sammenlignet med etterkommerne med pakistansk bakgrunn, er det færre etterkommere med tyrkisk bakgrunn som er i gifteklar alder, og en større andel av etterkommerne som er gift i ung alder. Blant førstegenerasjonsinnvandrere er halvparten av alle kvinnene gifte ved 20-års alderen; for menn er denne alderen 22 år. Av etterkommerne er halvparten av kvinnene gift ved 21-års alderen, og halvparten av mennene er gift ved 25-års alderen.

Det er svært få etterkommere fra Vietnam som har giftet seg. Ved inngangen til 2005 var det bare 4 prosent av etterkommerne mellom 20 og 29 år som hadde giftet seg, mens 38 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne i samme alder var gift.

I hovedtrekk ser det altså ut til at etterkommere utsetter giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere med samme landbakgrunn. Dette tyder på at ekteskapsmønstret er i ferd med å endres. Hvilke ektefeller de etterkommerne som har giftet seg har valgt, kan ikke si noe om hvilke ektefeller etterkommerne fra samme landgruppe vil velge i framtida, når de er kommet i gifteklar alder. De som har giftet seg, har giftet seg i ung alder, mens det store flertallet velger å utsette giftemålet. (For en mer detaljert redegjørelse om etterkommeres ekteskapsmønstre, se Daugstad kommende og Lie 2004a.)

Store variasjoner i ekteskapsmønstre

Som vi har vist er det store variasjoner i ekteskapsmønstre i ulike innvandrergropper. Det er flere ekteskap som inngås årlig mellom en mann uten og en kvinne med innvandrerbakgrunn, enn det inngås ekteskap mellom to innvandrere. Antallet (og andelen) ekteskap der en eller to med innvandrerbakgrunn er involvert, er økende.

Vi har sett at vestlige innvandrere i stor grad velger en ektefelle som er uten innvandrerbakgrunn. Noen ikke-vestlige innvandrergrupper finner også i stor grad ektefelle uten innvandrerbakgrunn, men mange ikke-vestlige innvandrergrupper velger en ektefelle som har samme landbakgrunn som dem selv. Mange velger også å gifte seg med en person som ikke er bosatt i Norge ved inngåelsen (transnasjonal ekteskapsinngåelse). I alt valgte 55 prosent av de 15 ikke-vestlige innvandrergruppene vi har sett på her å inngå transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004. I stor grad har de personene som ikke var bosatt, samme statsborgerskap som den bosatte ektefellens landbakgrunn (se Daugstad, under utgivelse 2006).

Vi ser at det er store forskjeller mellom de ulike innvandrergruppene. Noen innvandrergrupper som i stor grad har kommet som flyktninger, ser ut til å ha valgt en ektefelle med samme landbakgrunn som dem selv som allerede var bosatt i Norge i perioden 1996-2004. Dette gjelder blant annet srilankere, vietnamesere, bosniere, somaliere, men også irakere og iranere. Chilenerne, som også i stor grad har kommet som flyktninger, ser i mindre grad ut til å følge dette mønstret.

De ikke-vestlige gruppene som opprinnelig kom som arbeidsinnvandrere, har i langt større omfang/grad inngått transnasjonale ekteskap enn de andre innvandrergruppene. Dette gjelder noen av de eldste innvandrergruppene som pakistanere, tyrkere, marokkanere og til en viss grad indere. I motsetning til enkelte flyktninggrupper, er dette grupper som kan ha mye kontakt med sitt eget eller sine foreldres opprinnelsesland, siden de ikke har måttet flykte. Men enkelte flyktninggrupper med kort botid (for eksempel irakere og somaliere) inngikk også i stor grad transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004.

Noen innvandrergrupper inngår i størst grad ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn, dette gjelder blant annet thailandske og filippinske kvinner. I motsetning til andre asiatiske innvandrergrupper, har disse et helt annet ekteskapsmønster, og mange har kommet til Norge gjennom ekteskap med en mann uten innvandrerbakgrunn.

Det er mange ulike og komplekse prosesser som påvirker ekteskapsmønstret i ulike grupper i innvandrerbefolkningen og i befolkningen ellers, og det er viktig å huske på at det er snakk om enkeltpersoner som gifter seg med hverandre, og ikke grupper. Ekteskapsmønstrene viser at vi lever i et samfunn som er preget av at folk flytter på seg av ulike grunner. Personer flytter på grunn av flukt, arbeid eller kjærlighet. Personer reiser på ferie, gjennom arbeid og utdanning, og mange med innvandrerbakgrunn oppholder seg også i sitt eget eller sine foreldres opprinnelsesland i perioder. Mange finner også sin ektefelle på grunn av at de flytter på seg. Mange innvandrere har hele eller deler av oppveksten sin i et annet land, og det er kanskje en naturlig følge at de også velger en ektefelle med samme bakgrunn som dem selv. Mange foretrekker kanskje også en ektefelle med samme religiøse og kulturelle forankring.

Det er altså svært komplisert å forstå ekteskapsmønstre, og denne enkle framstillingen har på ingen måte gitt en utfyllende forståelse av de mange faktorene som påvirker valg av ektefelle. Statistikken over ekteskapsinngåelser viser for eksempel ikke grad av kjærlighet eller tvang i en inngåelse, men bare at to personer har giftet seg (se for eksempel diskusjon av arrangerte ekteskap blant unge norsk-asiater i Bredal 2006).

Referanser

- Bredal, Anja (2006): "Vi er jo en familie". Arrangerte ekteskap, autonomi og fellesskap blant unge norsk-asiater, Oslo: Unipax.
- Daugstad, Gunnlaug (under utgivelse 2006): Ekteskapsmønstre og familieinnvandring i det flerkulturelle Norge, Statistisk sentralbyrå.
- Human Rights Service (2005): Innvandring gjennom ekteskap, HRS, R1/2005.
- Human Rights Service (2006): Ekteskapsmønster blant utvalgte innvandrergrupper i Norge, HRS, N1/2006.
- Hylland Eriksen, Thomas (1993): *Små steder - store spørsmål. Innføring i sosialantropologi*, Universitetsforlaget, Oslo.
- Lie, Benedicte (2004a): Ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge, Rapport 1/2004, Statistisk sentralbyrå.
- Lie, Benedicte (2004b): Stadig flere søker lykken med utenlandske ektefeller, *Samfunnsspeilet* 3, 2004, Statistisk sentralbyrå.
- Lie, Benedicte (2004c): Store forskjeller i ekteskapsmønstret blant innvandrere i Norge, *Samfunnsspeilet* 3, 2004, Statistisk sentralbyrå.
- NOU (2004:20): *Ny utlendingslov*. Kommunal- og regionaldepartementet.
- Raja, Abid Q (2005): Arrangerte ekteskap er ikke tvang. Kronikk i *Aftenposten* 25.05.2005.
- Wikan, Unni (2005): Vold i ærens navn. Kronikk i *Aftenposten* 28.05.2005.
- Østby, Lars (2004): Innvandrere i Norge – Hvem er de og hvordan går det med dem? Del I Demografi, Notater 2004/66, Statistisk sentralbyrå.